

16/1-1992

ARK NR. 1.

102747

Regiment Nordland opprettet januar 1941. Hvem var det som melte seg - og hva var deres beveggrunner til å melde seg til krigstjeneste.

Oppropet om å melde seg til krigstjeneste i Regiment Nordland blev kunngjort i begynnelsen av januar 1941. På det tidspunkt var krigssituasjonen som følger : Tyskland hadde seiret på alle fronter og holdt store deler av Europa okkupert. Av de nasjoner som hadde erklært Tyskland krig var det bare England som var ubeseiret. Tyskland hadde fra høsten 1940 bombet England og kampen om luftherreddømmet over England bølget frem og tilbake. Det tyske ubåtvåpnet senket store mengder alliert tonnasje og de fleste kommentatorer antok at Hitler samlet store troppestyrker i Nord Frankrike og at forberedelsene til invasjon i England var nær forestående.

Italia var trått in i krigen på tysk side og var gått til angrep i Albania med den følge at de holdt på å bli kastet på sjøen. Ellers pågikk det ikke kamphandlinger på det Europeiske kontinent.

I Norge var alt stille og rolig. De fleste hadde resignert og avfunnet seg med at sansynligheten for at Tyskland ville vinne krigen var stor.

Det tyske opprop til unge nordmenn om å la seg verve til kamp på tysk side i kampen mot " Europas værste fiende - England " kom ikke helt uventet på oss som dengang hadde fylket oss omkring Vidkun Quisling og som tjenestegjorde i hans Hird.

Jeg kjenner til at flere av mine kammerater enkeltvis hadde undersøkt muligheten av å melde seg frivillig for deltagelse på tysk side. Tyskerne hadde imidlertid vært avisende - denne krigen skulle de vinne uten noen hjelp fra noen.

Jeg erindrer at noen hirdmenn i Oslo hadde henvendt seg til den Italienske legasjon i Oslo og forespurt der om muligheten for å delta som frivillige i Italienske alpe-tropper. Henvendelsen var blitt seriøst og godt mottatt og da oppropet om dannelsen av Regiment Nordland kom forelå det intet svar .

Jeg har i mine arkiver i original det tyske opprop til Hirden om å melde seg til tjeneste i Regiment Nordland - en avdeling av Waffen SS. Jeg vedlegger fotostatkopi av oppropet. Det er ikke datert og desverre kan jeg i dag ikke erindre hvilken SS Fører det er som har undertegnet. Jeg vedlegger også fotostatkopi av "Skjema for frivillig innmelding i Waffen SS og fotostatkopi av vilkårene som de frivillige blev tilbudt. Se " Om frivillig tjeneste i regiment Nordland. "

I første omgang var det omkring 1000 mann som melte seg til tjeneste. Disse blev innkallt umiddelbart til sesjon med lægeundersøkelse og granskning av arisk opprinnelse. Lægeundersøkelsen var streng og utvelgelsen streng. Bare de som fylte kravene som er gjengitt i oppropet blev godtatt. De eldste som blev godtatt i 1941 var 25 år gamle.

De frivillige blev tatt i ed av SS Reichsführer Himler på en tilstelling i Hippodromen på Vindern ved Oslo og derefter sendt med tog til Gratz i tidligere Østerrike. Hvem var de som melte seg i første omgang ?

Jeg velger å inndeles disse i 3 grupper.

1. Tyngden var veteranene fra Hirden og Unghirden. Disse unge menn som trofast hadde stått bak VQ i alle kampårene og som politisk var skolerte. Mange var utvilsomt tyskvennelige men likevel først og fremst norske nasjonalister. Avgjørende for de fleste var VQ oppfordring om å melde seg til tjeneste for etter en seiersrik avslutning av krigen å delta i den norske oppbygging av et fritt Norge som en selvstendig stat i et storgermansk forbund.

2. Yngre befalingsmenn og soldater som hadde deltatt i kampene i Norge og opplevet den håpeløse og improviserte kamp mot verdens beste soldater. Mange hadde satset på en militær karriere og så nu muligheten for ved deltagelse i Waffen SS å videreutdanne seg for etter endt tjeneste å danne ryggraden i en fremtidig norsk hær. Felles også for disse var en sterk nasjonalisme kombinert med troen på at Tyskland ville vinne krigen og at det var best å gjøre sitt til å gjenvinne den norske våpenære.

3. Den siste kategori var de utvilsomt tyskvennelige - mange med en eller begge tyske foreldre og følgelig med familiemessig tilknytning til Tyskland. Til denne tredje kategori hører også de norske nazistene. Storparten av disse hadde samlet seg i Det Norske Nasjonalsosialistiske Arbeiderparti som blev ledet av Yngvar Fyhn. Enkelte av disse hadde i tidligere år tilhørt Nasjonal Samling - enkelte hadde tjenestegjort i Hirden i kampårene men var av forskjellige grunner kommet i opposisjon mot VQ.

Motivene for å melle seg frivillig på tysk side var forskjellige. En fellesnevner var vel at de alle trodde at Tyskland ville vinne krigen - det var bare snakk om kort tid så ville også England være nedkjempet. Jeg viser til at flesteparten bandt seg til å gjøre tjeneste i 1 år. Da trodde vi at krigen ville være over og at Tyskland kunne diktere sine fiender sine fredsbetingelser. Jeg vil også nevne - dette gjelder spesielt overnevnte kategori nr. 2 - at Regiment Nordland skulle få samme betydning for Norge som det frivilligregiment - 27 jegerregiment - i første verdenskrig fikk for oppbyggingen av det finske forsvar etter krigens slutt.

Det finske 27 Jegerregiment bestod av ca 2.000 unge finner, mest studenter og bondegutter som kjempet på tysk østfront under første verdenskrig og som siden deltok i den finske borgerkrig og som blev avgjørende for de "hvites" seier over de røde. Etter seieren dannet jegerregimentet offisersgrunnstammen i den nye finske hær.

Dette blev meget omtalt i våre kretser og de fleste av de frivillige var av den oppfatning at tjeneste i Regiment Nordland skulle få samme betydning og ansinitet når den nye norske her skulle oppstilles.

I etterkrigstid er det blitt fordømt at man kunne melde seg til frivillig krigstjeneste på tysk side. Vi så dengang krigen som mere en krig mellom idiologier enn mellom nasjoner.

Vi som var unge dengang hadde fått hele vår ungdomstid preget av den Spanske borgerkrigen . Denne begynte i. 1936 og var såvidt avsluttet i 1939 da den andre verdenskrig brøt ut. Denne borgerkrig var en krig mellom to vesensforskjellige idiologier og utviklingen av borgerkrigen opptok oss som dengang var unge meget.

På begge sider deltok det frivillige. Mest kjent er selvfølgelig " Den internasjonale Brigade " som kjempet på republikkens side men også på Francos side deltok det mange frivillige . Vi kjenner navnene på 3 norske som alle hadde tjenestegjort i Hirden før de melte seg til tjeneste.

I den Internasjonale Brigade deltok det så langt jeg vet ca 50^{norske} mann - flere falt. I Norge blev det dengang holdt store innsamlinger - vesentlig til fordel for republikkens tilhengere. Åpenlyst blev det også vervet frivillige for deltagelse på den røde side.

Det var dengang den almindelige oppfatning at enhver måtte gjøre det som hans samvittighet tilsa og ingen fordømte dengang de som frivillig gikk i krigstjeneste.

Jeg tror at de fleste som dengang og også senere i krigen melte seg til krigstjeneste på tysk side mere valgte en ideologisk side enn en tysk nasjonal side.

At det også i vår krets var eventyrere og folk med andre motiver enn de jeg foran har redgjort for , skal ikke benektes , men de var ikke mange.

Oslo, den 16 januar 1992.

